

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
ННІ «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

**Силабус навчальної дисципліни
АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК**

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(назва спеціальності)

«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	Нормативна
Мова навчання	Українська
Факультет/Інститут*	Архітектурний
Кафедра	Основ архітектури
Контакти кафедри	ПДАБА. 49005, м. Дніпро, вул. Архітектора Олега Петрова (Чернишевського), 24а. Каб. 5001 (п'ятий поверх). Телефон: (0562) 46-93-61; внутрішній 3-61. fund.arch@pgasa.dp.ua
Викладачі-розробники	Половна-Васильєва Олена Анатоліївна, к.мист., доц
Контакти викладача	polovna.olena@pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://www.pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/APX/K1/ROZKLAD.HTML
Консультації	https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2025/09/Rozklad-konsultatsij-OA.pdf

Анотація навчальної дисципліни

«Академічний рисунок», є професійне відтворення з натури та за уявою пластичної форми натюрморту, предметів оточуючого світу, інтер'єру, фігури. Професійне володіння засобами академічного рисунку уособлюють в собі поняття композиції, техніки матеріалів, їх особливості та практичних вмінь використання матеріалу.

	Години	Кредити	Семестр	
			III	IV
Всього годин за навчальним планом, з них:	180	6	105	75
Аудиторні заняття, у т.ч:	80		40	40
лекції				
лабораторні роботи				
практичні заняття	80		40	40
Самостійна робота, у т.ч:	100		65	35
підготовка до аудиторних занять				
підготовка до контрольних заходів				
виконання курсового проекту або роботи				
виконання індивідуальних завдань	100		65	35
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях				
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю			залік	залік

Мета вивчення дисципліни – «Академічний рисунок», є професійне відтворення з натури та за уявою пластичної форми натюрморту, предметів оточуючого світу, інтер'єру, фігури. Професійне володіння засобами академічного рисунку уособлюють в собі поняття композиції, техніки матеріалів, їх особливості та практичних вмінь використання матеріалу.

Завдання вивчення дисципліни – «Академічний рисунок» - дати поглиблені знання про предмет, привити студентам навички удосконалення рисунку, вивчення та засвоєння досвіду видатних майстрів образотворчого мистецтва, а також набуття практичних навичок в роботі з художніми матеріалами (олівець, м'які матеріали) і використання їх для творчої мистецької діяльності.

Пререквізити дисципліни* – базові знання з композиції та рисунку.

Постреквізити дисципліни* – компетентності набуті в результаті вивчення дисципліни «Академічний рисунок» будуть використані в навчальному процесі професійної підготовки фахівця та суттєвим фактором для розширення можливостей у виконанні завдань з дисциплін «Живопис», «Монументально-декоративний живопис», «Композиція творів декоративного мистецтва».

Компетентності*: відповідно до освітньо-професійної програми “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація” 023.1.01.24:

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК06. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недобросовісності.

ФК01. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК04. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за жанрами образотворчого мистецтва.

ФК06. Здатність інтерпретувати смисли та засоби втілення своїх пошуків у мистецькому творі.

ФК07. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача; розуміння значущості візуальних комунікацій в міському середовищі в умовах небезпеки для населення.

ФК09. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності; розуміти цінність національних традицій та нематеріальної культурної спадщини, методи підтримання її розвитку та захисту від військової та інформаційної агресії.

ФК10. Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.

ФК12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах; проводити на різних рівнях інформаційну діяльність щодо загрози пам'яткам мистецтва та нематеріальної культурної спадщини України.

Компетентності, визначені навчальним закладом та освітньою програмою:

ФК14. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій в контексті створення мистецького твору.

Заплановані результати навчання*: відповідно до освітньо-професійної програми “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація” 023.1.01.24:

ПРН01. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН02. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН06. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН07. Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом; в тому числі при відновленні об'єктів культурної спадщини, пошкоджених внаслідок воєнних дій та надзвичайних ситуацій.

ПРН08. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН12. Враховувати психологічні особливості у процесі навчання, спілкування та професійної діяльності.

ПРН15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

Методи навчання – вербальний, наочний, практичний метод.

Форма навчання – групова форма навчання.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна. А саме сворення академічних постановок на папері, різні графічні матеріали. Для цього використовується обладнання та інструмент: папір, олівці різної м'якості, м'які матеріали, планшет, мольберт.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	ла б	с/р
2 курс, 3 семестр					
Змістовий модуль 5. Тональний рисунок. Гіпсова голова.					
Об'ємно-конструктивний рисунок деталей обличчя.	25		10		15
Тональний рисунок (гіпсова голова Антиной)	25		10		15
Разом за змістовим модулем 5	50		20		30
Змістовий модуль 6. Тонально-просторовий рисунок. Голова людини.					
Об'ємно-конструктивний рисунок голови в трьох ракурсах.	25		10		15
Тонально-просторовий рисунок. Портрет людини з виразними рисами обличчя з плечовим поясом на світлому тлі.	30		10		20
Разом за змістовим модулем 6	55		20		35
Разом за 3 семестр	105		40		65
2 курс, 4 семестр					
Змістовий модуль 7. Тонально-просторовий рисунок. Портрет з руками.					
Тонально-просторовий рисунок. Портрет з руками на темному тлі.	35		20		15
Разом за змістовим модулем 7	35		20		15
Змістовий модуль 8. Тонально-просторовий рисунок. Напівфігура людини.					
Тонально-просторовий рисунок. Жіноча оголена напівпостать спереду на світлому тлі.	40		20		20
Разом за змістовим модулем 8	40		20		20
Разом за 4 семестр	75		40		35
Усього годин	180		80		100

2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан	Тема занять	Кількість годин
2 курс, 3 семестр		
Змістовий модуль 5. Тональний рисунок. Гіпсова голова.		
1-5	Завдання №1. Об'ємно-конструктивний рисунок деталей обличчя. Формат 50*70, простий олівець.	10
6-11	Завдання №2. Тональний рисунок (гіпсова голова Антиной) Формат 50*60, простий олівець.	10
Змістовий модуль 6. Тонально-просторовий рисунок. Голова людини.		
12-17	Завдання №3. Об'ємно-конструктивний рисунок голови в трьох ракурсах. Формат 50*70, простий олівець.	10
18-23	Завдання №4. Тонально-просторовий рисунок. Портрет людини з виразними рисами обличчя з плечовим поясом на світлому тлі. Формат 50*60, м'який матеріал	10
2 курс, 4 семестр		
Змістовий модуль 7. Тонально-просторовий рисунок. Портрет з руками.		
1-10	Завдання №1. Тонально-просторовий рисунок. Портрет з руками на темному тлі. Формат 50*70, простий олівець.	20
Змістовий модуль 8. Тонально-просторовий рисунок. Напівфігура людини.		
11-21	Завдання №2. Тонально-просторовий рисунок. Жіноча оголена напівпостать спереду на світлому тлі. Формат 50*70, простий олівець.	20

3. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
2 курс, 3 семестр		
Змістовий модуль 5. Тональний рисунок. Гіпсова голова.		
1.	Домашнє завдання 1. Замальовка обрубковки гіпсової голови (А4 - 3 шт, 3 ракурси), портретні начерки з виразними рисами обличчя (А4 - 10 шт.).	15
2.	Домашнє завдання 2. Копія портрета видатного майстра. А2 (або 40x50) - 1 шт.	15
Змістовий модуль 6. Тонально-просторовий рисунок. Голова людини.		
3.	Домашнє завдання 3. Тональний рисунок. Портрет людини з виразними рисами обличчя (40x50 - 1 шт).	15
4.	Домашнє завдання 4. Тонально-просторовий рисунок. Портрет сучасника з плечовим поясом (автопортрет) А2 - 1 шт.	20
Разом за 3 семестр		65
2 курс, 4 семестр		
Змістовий модуль 7. Тонально-просторовий рисунок. Портрет з руками.		
1.	Домашнє завдання 1. Об'ємно-конструктивний рисунок - кисті і стопи (А2 -1 шт).	5

2.	Домашнє завдання 2. Копія роботи видатного майстра - оголена напівпостать (жіноча) 50x70 - 1 шт.	10
Змістовий модуль 8. Тонально-просторовий рисунок. Напівфігура людини.		
3.	Домашнє завдання 3. Тональні замальовки одягненої напівпостаті в різних ракурсах при різному освітленні (А3 - 10 шт).	10
4.	Домашнє завдання 4. Одягнена напівпостать чоловіча або жіноча. Тональний рисунок. М'який матеріал. 50x70 - 1 шт.	10
	Разом за 4 семестр	35
	Усього	206

Схема нарахування балів за змістовий модуль - складається, як середньо-арифметична оцінка між всіма оцінками практичних та всіма оцінками самостійних робіт, отриманих студентом за 100-бальною шкалою. Кожна робота оцінюється в 100 балів. Підсумкова оцінка за кожен навчальний семестр визначається як середньоарифметичне оцінок відповідних двох модулів.

Оцінка роботи.

Оцінка кожного практичного і кожного самостійного завдання складається з суми балів 5 (п'яти) критеріїв.

Відповідність правилам композиції формату - максимально 10 балів

- правильне розміщення композиції в форматі листа 9-10
- пропорційне розміщення основних форм та плям в плямі композиції 6-9
- виявлення композиційного центру композиції 3-6
- підпорядкування периферії центру композиції 1-2

Відповідність правилам побудови зображення - максимально 10 балів

- виявлення просторових планів 8-10
- дотримання правил лінійної перспективи в зображенні 4-8
- досягнення вірних пропорцій 1-4

Відповідність правилам організації тонального зображення - максимально 45 балів

- правильне визначення загального тону 40-45
- пропорційна передача великих тонових відносин 30-40
- визначення локального тону кожного елемента композиції 25-30
- передача тональних нюансів 20-25
- моделювання тоном об'єму предметів 15-20
- моделювання глибини просторових планів за законами повітряної перспективи 1-15

Дотримання загальної гармонії роботи - максимально 25 балів

- передача фактурності поверхні 1-25

Загальна культура виконання роботи - максимально 10 балів

- завершеність всіх етапів роботи 6-10
- цілісність сприйняття роботи 2-6
- володіння технічними прийомами роботи 1-2

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладачів та студентів: прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності при організації освітнього процесу здобувачів вищої освіти.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу в колективі у встановлений термін.

Середовище на занятті є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається шляхом самостійного опрацювання студентами навчального матеріалу з теми пропущеного заняття. Перевірка проводиться шляхом усного опитування опитуванню за темою пропущеного лекційного заняття.

Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачів вищої освіти передбачає:

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідеї, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;
- надання достовірної інформації про результати (наукової, творчої) діяльності.

У випадку надзвичайної ситуації (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т.д.) студенти повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені відповідними інструкціями.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Gottfried Bammes Der nackte mensch . Dresden 1964. – 450 с.
2. Бєлютін Е.М. Початкові відомості про малюнок.-К., Вища школа,1987.- С.290
Главное изд-во, 1982.- С. 168
3. Даниленко В.Я. Дизайн.- Харків, ХДАДМ 2004.
4. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамати (Навчальний посібник).- К., 2002 р.- С.190 (11 шт.)
5. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). К.: Каравелла, 2004. 304с.
6. Опанащук М., Опанащук О. Емоційна природа рисунку: навчальний посібник. Львів, 2013. – 114с.
7. Перепада В.В. Рисунок. Проблеми творчості в навчальному процесі. Львів 2003р.
8. Свид С.П. Художні техніки.- К., Мистецтво, 1977.- С. 158
9. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: навч. посібник. Львів: Аверс, 2010. 496с.
10. Чеботов І.П. – Харківська школа рисунка, Харків, Софія-А, 2017
11. Шмагало Р.Т. Методика викладання рисунку в навчальних закладах Галичини другої половини ХІХ –початку ХХ ст. Львів. 2001р.

Допоміжна

1. Архипенко О. Теоретичні нотатки. Хроніка 2000р.
2. Бойчук М. Думки про мистецтво. Живописна Україна 1992р
3. Горбачов Д. Авангард. Українські художники першої третини ХХ століття. Київ, Мистецтво, 2017.
4. Дуфанець Олекса. Знайомі обличчя. Начерки та портретні зарисовки. – Львів. – 63 с.

12. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Віртуальний читальний зал бібліотека ПДАБА Методичні вказівки до виконання завдань з художньо-ознайомлювальної практики дисципліни «Малюнок»
<https://cutt.us/jn3Ye>
2. Віртуальний читальний зал бібліотека ПДАБА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до завдання «Малюнок оголеної фігури натурниці» з дисципліни «Малюнок»
<https://cutt.us/dBvGQ>
3. Віртуальний читальний зал бібліотека ПДАБА Франсіско Асенсіо Сервер «Рисунок для початківців» <https://cutt.us/0SL5U>

Розробник

(підпис)

(Олена ПОЛОВНА_ВАСИЛЬЄВА)

Гарант освітньої програми

(підпис)

(Олена ПОЛОВНА_ВАСИЛЬЄВА)

Силабус затверджено на засіданні кафедри

основ архітектури

(назва ккафедри)

Протокол від « 28 »серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

(Іван РЕВСЬКИЙ)